

ความสอดคล้องของการจัดสวัสดิการสังคมกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

Responsiveness of Local Social Welfare Schemes

พานิชย์ แสงโนราช (Panich Sangnorach) * ดร.อำนวย คำดื้อ (Dr.Amnouy Kamtuo)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหา และวิธีการแก้ไขในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการจ้างงาน ด้านคุ้มครองรายได้ และด้านบริการสังคมทั่วไป การจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว เป็นการบริหารจัดการที่ตรงกับความต้องการของประชาชนแต่ยังไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของประชาชนทั้งหมด นโยบายของคณะผู้บริหาร จะได้ให้ความสนใจและมองเห็นความสำคัญของประชาชนมากขึ้น แต่ในด้านงบประมาณและระเบียบปฏิบัติที่ต้องยึดถือแนวนโยบายจากส่วนกลางเป็นกรอบในการดำเนินงาน จึงก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนอย่างมากจึงควรได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้นอันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

ABSTRACT

The main purposes of this study were to study the need, problems and the solution of social welfare performance for the people of the Kummudkaew Municipality, Huymek district, Kalasin province in the areas of education, health and sanitation, residence, employment, income protection and general social services. The social welfare for the people of Kummudkaew Municipality supported people needs but was not covered all problems. Although the administrator policy was to focus on people life but the regulation of budget administration have to follow the policy from the central administration effected on the problem and difficulty of social welfare development for the people .So it should be supported from the government to promote the people's quality of life.

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม

Key Word: Social Welfare

*มหบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ระบบสวัสดิการสังคมไทยในอดีตมีลักษณะเป็นชุมชนสวัสดิการ บ้านและวัด มีบทบาทสำคัญในการดูแลเรื่องจัดสวัสดิการครอบคลุมปัจจัยสี่ของชุมชนต่อมารัฐบาลกลางมีบทบาทในการจัดสวัสดิการ ซึ่งช่วงแรกเป็นการจัดให้เฉพาะผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้พิจารณาจัดสวัสดิการโดยรัฐที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น เช่น พ.ร.บ.ประกันสังคม ทำให้แรงงานไทยในระบบสามารถได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโต ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีระบบการประกันรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงก็เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง – รายได้สูง แต่คนที่เป็นแรงงานนอกระบบ เกษตรกร คนยากจน ไม่สามารถเข้าสู่ระบบที่มีอยู่ได้ และกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในระบบสวัสดิการจากระบบประกันสังคมและภาครัฐ แม้จะได้รับสวัสดิการ พื้นฐานแต่ก็ถือว่าเป็นกลุ่มที่ขาดหลักประกันความมั่นคงในชีวิต (จำลอง, 2531)

รัฐบาลในฐานะผู้บริหารประเทศ มีภารกิจที่ต้องจัดทำให้กับประชาชน เพื่อตอบแทนการเสียภาษีอากรของประชาชน “ภารกิจของรัฐบาล” หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “บริการสาธารณะ” คือกิจกรรมหรืองานในหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์แห่งมหาชน หรือประโยชน์สาธารณะ ซึ่งตอบสนองความต้องการของส่วนรวม หรือเป็นส่วนเสริมข้อบกพร่องหรือความไม่เพียงพอของประชาชนและรัฐพึงดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงต่อเนื่องและเท่าเทียมกันด้วย (สมบัติ, 2543)

อาจกล่าวได้ว่างานด้านสวัสดิการสังคมเกิดขึ้นโดยมีรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบจนพัฒนาขึ้นเป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State) อันหมายถึง “สังคมที่ยอมรับความรับผิดชอบทางกฎหมายเพื่อประกันว่าพลเมืองทั้งปวงจะมีรายได้ โภชนาการ การดูแลสุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการดูแลทางสังคม

ขั้นพื้นฐาน” ประเทศตะวันตกหลายประเทศได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นรัฐสวัสดิการ โดยการสร้างระบบโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมให้แก่พลเมืองของตน แนวคิดดังกล่าวก่อนไปในแนวทางของอุดมการณ์แบบสังคมนิยม โดยมีรัฐเป็นผู้เข้าแบกรับภาระทั้งหมด ถึงแม้จะมอบงานบางส่วนให้องค์กรเอกชนเข้าเป็นผู้ดำเนินการ รัฐก็ยังทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณหลักให้องค์กรเหล่านั้น จนกระทั่งการบริหารงานของภาครัฐมุ่งเน้นไปในแนวทางทุนนิยม เสรีนิยม รัฐจะได้กระจายงานบริการด้านสวัสดิการสังคมบางด้าน มาให้แก่ภาคธุรกิจเอกชนที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นผู้ดำเนินการ เช่นงานด้านประกันชีวิต การประกันที่อยู่อาศัย และบ้านพักคนชรา เป็นต้น (ศรีทับทิม, 2525)

อนึ่ง ภาระงานในกลุ่มงานบริการสวัสดิการสังคมนี้ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพชีวิต หรือความเป็นอยู่ของประชาชนมากที่สุด แต่มีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่างานในกลุ่มงานด้านกายภาพ เป็นงานที่ต้องมีการติดตามผลในระยะยาว ผลงานจะเกิดในลักษณะอยู่ดีกินดีของประชาชน ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต มีความมั่นคงทั้งทางด้านการดำรงชีวิตและจิตใจ ฉะนั้นการพัฒนามีส่วนร่วมในการจัดบริการสังคมของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาล การมีส่วนร่วมดังกล่าวก็เป็นเพียงการมีส่วนร่วมทางการบริหารผ่านความสัมพันธ์ทางการเมืองในลักษณะของระบบอุปถัมภ์ แต่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ มากขึ้นโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสวัสดิการสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายด้านสวัสดิการสังคม (Social Welfare network) ให้ครอบคลุมประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น อีกทั้งช่วยลดภาระของเทศบาลในการจัดบริการสวัสดิการสังคมอีกด้วย (ศิริ, 2543)

จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย เป็นการลดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค

และราชการส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อสังคมมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ประชาชนจึงมีความต้องการ ความคาดหวัง และเรียกร้องการบริการจากรัฐเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อลดบทบาทของรัฐในส่วนกลาง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองความเรียกร้องและความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ทั้งถึงและตรงกับความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการให้มากที่สุด การเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ซึ่งประชาชนส่วนในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการและปัญหาของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีหลายรูปแบบมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศ และโดยบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการถ่ายโอนการให้บริการสาธารณะและงบประมาณลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ทำให้ท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน จึงทำให้เทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งจะต้องกำหนดนโยบาย แผนงาน / โครงการ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 เพื่อตอบสนองความต้องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนตามนโยบายของภาครัฐ ปัญหาด้านการจัดสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องเตรียมการและเตรียมองค์การ รวมทั้งสถาบันต่าง ๆ นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจสาธารณสุข องค์กรเอกชน ไป

จนถึงหน่วยงานของรัฐในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต่อประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542)

เทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเทศบาลที่กำหนดนโยบายสาธารณะที่เน้นทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ และมีความพยายามที่จะดูแลให้ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชน แต่เนื่องจากปัญหาของประชาชนมีความสลับซับซ้อนและเป็นปัญหาระดับประเทศ การแก้ไขปัญหาจึงต้องมีการใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งเป็นการผูกพันในระยะยาว เป็นการเพิ่มภาระให้กับเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ทำให้ต้องมีการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายดังกล่าว ด้วยความระมัดระวัง และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุถึงการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ฉะนั้นจึงเป็นพื้นฐานที่ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในเรื่องนี้เป็นอย่างมากและเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอื่น ๆ ที่จะสามารถนำไปพัฒนาทางด้านนี้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ด้านการบริการสวัสดิการสังคม
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว
3. เพื่อศึกษาปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ด้านการจัดสวัสดิการสังคม

วิธีการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยเน้นเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดสวัสดิการสังคม อันประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลคำเหมือดแก้ว ผู้นำชุมชน จำนวน 27 คน ประชาชน จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1.ด้านการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความ ต้องการเรียนหนังสือและเรียนต่อในระดับสูงทุกคน สำหรับการสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนนั้น เทศบาลมีวิธีการในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยการประสานเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้บริการด้าน การศึกษาแก่ประชาชน อาทิเช่น ศูนย์บริการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมการเตรียม ความพร้อมของเด็ก สนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์การ เรียนการสอนที่ทันสมัยให้แก่เด็กนักเรียนสถานศึกษา ศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด สนับสนุนทุนการศึกษา แก่เยาวชนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการศึกษา โดย สนับสนุน “โครงการให้ทุนการศึกษาให้กับเยาวชนที่ เรียนดีมีโอกาสเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อกลับมา พัฒนาบ้านเกิด ” เทศบาลจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน จำนวน 240,000 บาท /ปี คิดเป็นร้อยละ 1.31 ปัญหาที่พบ เด็กและเยาวชนขาดแรงจูงใจใน การศึกษาต่อ ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ในการศึกษา ของบุตรหลานวัสดุอุปกรณ์ในการศึกษาไม่ เพียงพอ ต่อความต้องการของเด็กในสถานศึกษาในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลไม่มีสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานเป็นของตัวเอง วิธีการแก้ไข ควรสนับสนุน งบประมาณในการช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ การศึกษาให้แก่เด็กในสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ให้มาก

เพิ่มขึ้น เพิ่มงบประมาณสนับสนุนโครงการ “สนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่เรียนดี มี โอกาสได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อกลับมา พัฒนาบ้านเกิด ” เพิ่มขึ้น ประสานหน่วยงานเครือข่าย เพื่อรับโอนสถานศึกษาในเขตพื้นที่ เพื่อเป็น สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ประชาชนมี ความต้องการสุขภาพที่แข็งแรง เจ็บป่วยน้อยที่สุด หรือไม่เจ็บป่วยเลย สำหรับการสวัสดิการสังคมแก่ ประชาชนนั้นเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้วร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)จัดทีม แพทย์เคลื่อนที่ และอสม.ออกให้บริการสุขภาพของ ประชาชน โดยการจัดทำโครงการต่าง ๆเป็นประจำทุก ปี อาทิเช่น โครงการตรวจหาสารเคมีในกระแสเลือด การตรวจหามะเร็งปากมดลูก การตรวจคัดกรอง โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง จัดตั้งกองทุนสุขภาพ ระดับตำบลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับ สวัสดิการด้านสาธารณสุขทุกครัวเรือนแต่ขาดการ ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับทำ ให้ประชาชนเกิดความสับสนในด้านการใช้สิทธิ ประโยชน์ของตนเอง และได้จัดสรรงบประมาณ สนับสนุน จำนวน 375,000 บาท /ปี คิดเป็นร้อยละ 2.05 ปัญหาที่พบ ประชาชนขาดความเอาใจใส่ในการ ตรวจสุขภาพประจำปีของตนเอง เทศบาลตำบลมีการ จัดตั้งกองทุนสุขภาพให้แก่ประชาชน แต่ขาดการชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจึงทำให้ ประชาชนเกิดความสับสนในด้านการใช้สิทธิ ประโยชน์เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง อสม.ได้รับการฝึกอบรม ในด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน ก่อนข้างน้อย วิธีการแก้ไข เทศบาลตำบลร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรประชาสัมพันธ์ เสียตามสายให้ประชาชนได้รับทราบข้อดี – ข้อเสีย ในการตรวจสุขภาพ เบื้องต้นของประชาชน สนับสนุน งบประมาณในการฝึกอบรม อสม. ประจำหมู่บ้านใน การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ประชาชนมากกว่าเดิม อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง จึงจะได้บุคลากร อสม. ที่มี

คุณภาพในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน จัดทีมแพทย์เคลื่อนที่ในการดูแลสุขภาพของประชาชน ทุก ๆ 6 เดือน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนสุขภาพให้ชุมชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

3.ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนมีความต้องการที่อยู่อาศัยที่มีขนาดเหมาะสม ปลอดภัย ทนถาวร ทุกครัวเรือน สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนนั้น เทศบาลได้ดำเนินการสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้ – ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากชุมชน โดยเทศบาลแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาคุณสมบัติผู้ยากไร้ – ด้อยโอกาส โดยพิจารณาสร้างที่อยู่อาศัยให้ชุมชน ปีละ 1 หลัง ส่วนการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ได้สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือซ่อมแซมให้ หมู่บ้าน ละ 1 หลัง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากผู้ยากไร้- ด้อยโอกาส มีจำนวนมาก ซึ่งงบประมาณที่สนับสนุนนั้นมีจำนวนจำกัด เทศบาลได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 190,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 1.04 ปัญหาที่พบ เทศบาลดำเนินการสร้าง และซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับราษฎรผู้ยากไร้- ด้อยโอกาสในชุมชนไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนผู้ไร้ที่อยู่ – ผู้ด้อยโอกาส มีจำนวนมาก การจัดสรรจึงเป็นปัญหามานานและเกิดข้อสงสัยในความยุติธรรม ประชาชนไม่มีเอกสารสิทธิที่ดิน วิธีการแก้ไข เทศบาลตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการสร้าง และซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับราษฎรผู้ยากไร้- ด้อยโอกาสในชุมชน ด้วยความยุติธรรม และควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเท่าที่มีความจำเป็นช่วยเหลือดำเนินการในด้านกฎหมายแก่ประชาชนที่มีปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดินกรณีประชาชนมีที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลมานานแต่ไม่มีเอกสารสิทธิที่ดิน ควรแก้ไขปัญหานี้ให้ชัดเจนและออกเอกสารสิทธิให้ถูกต้อง

4.ด้านการจ้างงาน พบว่า ประชาชนมีความต้องการทำงานในพื้นที่และมีรายได้เพียงพอต่อการยัง

ชีพ สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนนั้น เทศบาลได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการฝึกอบรมอาชีพให้กับประชาชน อาทิเช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคม จังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) วิทยาลัยการอาชีพ ในเขตพื้นที่ แต่เป็นการให้ความรู้ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควรจึงทำให้ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพได้ และได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน จำนวน 245,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 1.34 ปัญหาที่พบ การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนไม่ต่อเนื่องหลังเสร็จฤดูทำนาแล้วประชาชนไม่มีอาชีพเสริม ไม่มีงานทำ และไม่มีตลาดรองรับในการจำหน่ายสินค้า วิธีการแก้ไข ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้ความรู้ในการฝึกอบรมอาชีพให้กับชุมชน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดตลาดนัดชุมชน ทุกสัปดาห์เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างเป็นธรรมจัดหางานที่เป็นโครงการจ้างเหมาต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลให้ประชาชนในเขตพื้นที่ทำเป็นประจำ

5.ด้านการคุ้มครองรายได้ พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการคุ้มครองรายได้และมีถูกเอาเปรียบ สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนนั้น เทศบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงมาให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิอันพึงได้ของประชาชน และยังขาดงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ ปัญหาที่พบ ประชาชนไม่มีความรู้เนื่องจากเทศบาลตำบลไม่มีโครงการจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิอันพึงได้ของประชาชน ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง วิธีการแก้ไข เทศบาลตำบลควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิอันพึงได้รับของประชาชนในชุมชน ควรมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงสนับสนุนประกันสังคมหมู่บ้านให้แก่ประชาชน เช่น ประกันชีวิตภายในตำบล ประกันอัครภัย ในกรณีเกิดไฟป่าหรือไฟฟ้าลัดวงจร ควรแต่งตั้งคณะทำงานในชุมชน

เพื่อทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

6.ด้านบริการสังคมทั่วไป พบว่าประชาชนมีความต้องการสังเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบภัย ตลอดจนการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่คั่งค้างของชุมชน สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนนั้น เทศบาลตำบลส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เพื่อเป็นการรักษายกขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น เทศบาลตำบลนอกจากจะมีการสังเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการแล้ว เทศบาลตำบลมีการช่วยเหลือสังเคราะห์ให้กับผู้ป่วยเอดส์และราษฎรผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม สนับสนุนช่วยเหลือทุนด้านภยธรรมชาติเบื้องต้นแก่ประชาชนผู้ประสบภัยต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ไฟไหม้ ลม พัดบ้านเรือนเสียหาย สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน จำนวน 450,000 บาท / ปี คิดเป็นร้อยละ 2.46 ปัญหาที่พบ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาไม่เพียงพอ สนามกีฬาไม่ครบทุกหมู่บ้านงบประมาณยังไม่เพียงพอในการสนับสนุนกิจกรรมด้านต่างๆ วิธีการแก้ไข เทศบาลตำบลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการแก่เด็กและเยาวชน สร้างสนามกีฬาให้ครบทุกหมู่บ้าน กำหนดแผนพัฒนาให้ชัดเจนเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมเสนอแนวคิดต่างๆเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา เรื่อง ความสอดคล้องของการจัดสวัสดิการสังคมกับความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาพิจารณาในภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาจะเห็นได้ดังนี้

1.ปัญหาและความต้องการของประชาชนมี

มากขึ้น หน่วยงานภาครัฐได้สนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้มากขึ้นอันเป็นผลมาจากนโยบายการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะเห็นได้ว่าการจัดบริการสวัสดิการสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว เป็นการบริหารจัดการที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งสิ้น แต่ยังไม่มีความหลากหลาย ไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร กิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลฯ ได้ดำเนินการจัดส่วนใหญ่ ประชาชนจะมีความพร้อมในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรม เพราะว่าประชาชนมีความสนใจ เป็นส่วนมาก การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนจึงถือเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต และมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เป็นกำลังให้ชุมชน เทศบาลฯ ควรให้การส่งเสริมความรู้เพื่อให้ประชาชนนำไปพัฒนาตนเอง พัฒนาด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาตนเองทางด้านอื่น ๆ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นบริการสาธารณะของเทศบาลฯ ที่พึงให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทัศนีย์ (2524) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษาหมู่บ้านสามยอด ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่าสวัสดิการที่รัฐบาลจัดให้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ แต่การดำเนินงานของโครงการทุกขั้นตอน ควรให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด ด้านสุขภาพประชาชนมีความพอใจต่อการบริการของรัฐบาลเป็นอย่างมาก เพราะทำให้การเจ็บป่วยหายได้ แต่ให้เพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขให้มากขึ้นกว่าเดิม

2.ความสอดคล้องการจัดบริการสวัสดิการ

สังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ยังไม่ครอบคลุมและเข้าถึงต้นเหตุของปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่จริงได้ สาเหตุมาจากความ

สลับซับซ้อนของปัญหา ขาดยุทธศาสตร์พัฒนาที่ชัดเจน ขาดงบประมาณและบุคลากรที่ชำนาญการเฉพาะด้าน การจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ ปัจจุบันค่าเบี้ยยังชีพนั้นเป็นความต้องการของประชาชนเป็นอย่างมาก ฉะนั้นความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้วเป็นความต้องการที่ทางคณะผู้บริหารสามารถดำเนินการจัดหาและดำเนินการกำหนดนโยบายให้ได้ เพราะว่าตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ซึ่งมีหน้าที่หลักโดยตรงในการให้บริการสาธารณะในเรื่องนี้ ถึงแม้ภาครัฐยังให้การสนับสนุนสวัสดิการสังคมหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น ค่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ค่าช่วยเหลือศพผู้ยากไร้ แต่ในการให้การช่วยเหลือของภาครัฐยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ดังนั้นเทศบาลตำบลควรให้การจัดสรรงบประมาณให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น

3.ผลของการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว ที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาที่ใหญ่ และได้มีความขัดแย้งมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งไม่อาจแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไปได้ ปัญหาครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างมากมาย ดังนั้น ประชาชนจึงต้องได้รับความช่วยเหลือจากการบริการสวัสดิการสังคมที่ภาครัฐจัดขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์อย่างมากมาจากการช่วยเหลือของเทศบาล เช่นการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ การส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การตรวจสุขภาพ การจัดโครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสขาดแคลนคนดูแล การจ่ายเบี้ยยังชีพถึงบ้านที่สะดวกรวดเร็ว การจัดให้มีบริการรถรับ – ส่ง ผู้ป่วยกรณีฉุกเฉินเป็นต้น ซึ่งถือว่ามีความแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในภาพรวมค่อนข้างมาก

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อำนวย คำดี อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ปลุกฝังให้ผู้วิจัยมีวินัยมีความละเอียด รอบคอบในการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยมาตลอด ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางตลอดจนเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้การศึกษานี้ประสบผลสำเร็จและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างมาก ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงสำหรับความสำเร็จในครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่ให้โอกาสนำไปใช้ในการปฏิบัติงานราชการซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประชาชน ประเทศชาติ และแผ่นดินที่อาศัยมากมาย ขอขอบพระคุณเทศบาลตำบลคำเหมือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ทุนในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จำลอง ศรีประสาธน์ . 2531. “สวัสดิการสังคมกับการประกันสังคม” วารสารการประสงเคราะห์. ปีที่ 31 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน).
- ทัศนีย์ พรหมไพจิตร. 2524. แนวทางการจัดสวัสดิการแก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะ กรณีหมู่บ้านสามยอด ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

ศรีทบทิม พานิชพันธ์. 2525. สวัสดิการสังคม. ความรู้
ทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. กรุงเทพฯ.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริ ฮามสุโพธิ์. 2534. ประชากรกับคุณภาพชีวิต.
กรุงเทพฯ โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2543. นโยบายสาธารณะ :
แนวความคิด การวิเคราะห์และ
กระบวนการ. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เสมา
ธรรม.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2542.